

Minnesanteckningar från referensgruppsmöte i Austerland energi 7/11 2018

Närvarande: Gunnar Bendelin Nygarn utveckling AB
Wolfgang Brunner Austerland Energi
Karin Hammar Austerland Energi
Per flink Austerland Energi
Bo Hammar Line gård
Johanna Liljenfeldt Campos Gotland UU
Olof Thomsson Austerland Energi

Sara Johansson GEAB
Anna Bäckstäde Region Gotland
Agneta Green Länsstyrelsen
Martin Ahlström Suderbyn
Lars Gahnström Slite Utveckling
Janne Lundstein Gotfire AB

Per Flink, i egenskap av projektledare, hälsade välkommen och därefter följde en presentation av de aktiviteter som Austerland energi deltagit i sedan senaste mötet, enligt nedanstående punkter:

- 1) **Sockenmöte Gammelgarn:** Gunnar berättade om den lyckade sockenträffen 6/10 med ca 60 deltagare.
- 2) **Energi och Miljö 2/10, 6/11:** Wolfgang redogjorde kort för sina intryck från de föredrag av *Martin Hedberg*, meteorolog och *Bengt-Erik Löfgren*, Pelletsförbundet som förtjänstfullt arrangerats av Gotfire AB. I detta sammanhang lyftes biobränslenas betydelse för Sveriges energiförsörjning fram och även pyrolysens och biokolets potential att skapa kolsänkor.
- 3) **Produkt Gotland och Väderkraftföreningen, 5/11:** Olof och Per berättade kort om det rundabordssamtal som ovan nämnda föreningar gemensamt ordnat, där *Mathias Eriksson* från Energimyndigheten fick träffa representanter för lokala gotländska projektföreträdare inom energiomställningen
- 4) **Studieresa Tyskland:** Per berättade om de senaste landvinningarna inom solcellsteknik och batterier från vårt besök på elektronikföretaget Sharp i Hamburg 25/10. Olof berättade om pyrolyprocess och biokoltillverkning hos företaget Pyreg i Dörth, SV om Frankfurt, 26/10.
- 5) **Odlingsförsök med biokol:** Wolfgang berättade om metoder och preliminära resultat från de försöksodlingar med biokol som Joar Stephansson bedriver och det fältförsök som Skags gård tillsammans med Hushållningssällskapet ska sjösätta i vår.

6) **Energienkät:** Johanna Liljenfeldt, Campus Gotland berättade om framtagandet av den gemensamma energienkät som Austerland Energi och Campus Gotland ska använda för nulägesbeskrivning och förändringspotential inom projektet.

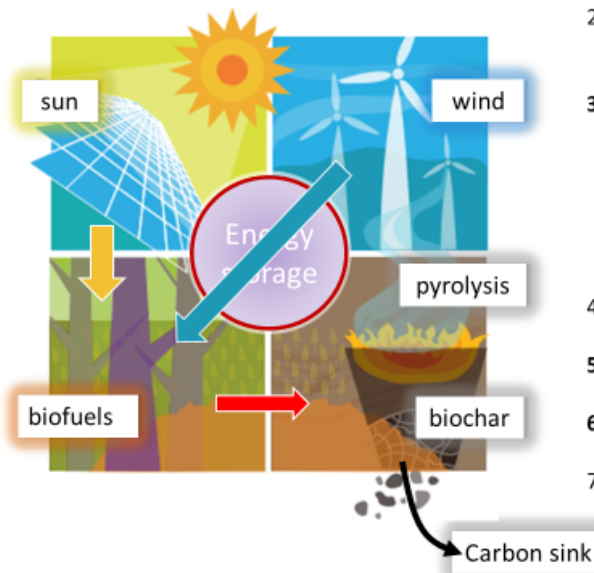
7) **Gotlands energidialog 6/11 Visby:** Kort rapport av Wolfgang och Agneta från den årliga energidialogen på Clarion hotell i Visby.

8) **LE RA - lokalekonomisk resursanalys:** Presenterade Wolfgang den powerpoint som Johan Roupé sammanställt om LE RA, ett redskap som kan hjälpa oss att dimensionera energisystemet och beskriva potentialen för lokal företagsamhet

9) **Vad händer på Gotland i övriga energiprojekt:** Diskuterades det samverkansförslag som lanserades av Mikael Håkansson vid mötet hos Gotfire AB den 6/11. Tanken är att ett antal av de LEADER projekt som nu är igång skulle kunna samverka kring att formulera ett lokalt baserat exempel på hur energiomställningen skulle kunna planeras och förverkligas. En rapport som skulle kunna vara ett inspel till den "Färdplan" som Energimyndigheten ska ha klar till 31/3 2019. En modell som ska kunna både kopieras av andra, men även skalas upp till att användas för hela Gotland och även nationellt.

10) **Sammanfattning av dagsläget:** Med hjälp av nedanstående powerpoint bild utvärderades i vilken utsträckning vårt projekt "håller måttet", "ligger i takt med tiden", "kan kommuniceras", "väcker positivt gensvar". Det känns som om vi är på rätt väg!

Integrated local smart-grid

Några reflektioner så långt:

1. Vår holistiska, lokalt baserade energi mix håller måttet
2. Om vi vill bygga ett "hållbart energisystem" (utifrån Agenda 2030 och Parisavtalet) **så räcker det inte att det är klimatneutralt!**
3. **Pyrolysen** är en nyckelkomponent i energisystemet som bidrar till hållbarhet genom flera kretsloppgynnande funktioner:
  - **avgiftar** rötslam, nyttjar biologiska restprodukter
  - **återcirkulerar** fosfor och andra mineralämnen
  - **binder** mineralämnen och vatten
  - fungerar som **kolsänka**
4. Tillgång till bra biobränslen för pyrolysis skapas genom ökad sol- och vindbaserad elproduktion
5. **Enkäten** ska hjälpa oss med lokalt engagemang, nulägesbeskrivning och förändringspotential
6. **LE RA** hjälper oss att dimensionera energisystemet och beskriva potentialen för lokal företagsamhet
7. Austerland energi är som modell både kopierbar och skalbar

Visby 9/11

Wolfgang Brunner